

2010 åpnet med DRAPPS BØLGE

Av INGRID HVIDSTEN

I hele fjor ble det registrert 29 drap i Norge. Allerede i begynnelsen av mars i år etterforskes ti drap.

Det ellefte drapsofferet, flyvertinnen Vera Vildmyren, vil ikke bli inkludert i neste års drapsstatistikk fra Kripes ettersom drapet ble begått i utlandet.

Da Kripes la frem sin offisielle drapsstatistikk 23. februar, betegnet Kripes-sjef Odd Reidar Humlegård tallene som «urovekkende». Til da var syv drapsaker oppdaget. Dagen etter ble også forsvunne Faiza Ashraf (26) funnet død, gjemt under snø og jord utenfor allfarvei i et turområde i Asker.

Antallet registrerte drap i Norge har ligget stabilt lavt gjennom mange år, siden toppen i 1991, da de ble begått 57 drap – nesten dobbelt så mange som fjorårets 29. Skulle 2010 fortsatt slik det begynte, med ett drap i uken i gjennomsnitt, ville året utgjort en ny toppnotering.

– Det er klart det er alvorlige tall, men over tid ser vi at drap klumper seg opp, at det blir veldig mange en periode, sier voldsforsker Ragnhild Bjørnebekk ved Politihøgskolen til VG.

Kan være flere

I 2008 ble nærmere en tredjedel av de 33 drapene begått i august, men Bjørnebekk avviser at det er noen perioder i året som utmerker seg med spesielt mange drap.

– Det ser ut til at det varierer. I Norge har vi så få drap at det er vanskelig å si noe om høysesonger. Det har vært snakket om at det er flere drap i ferier, men det er vanskelig å si, mener forskeren.

Samtidig kan statistikken også lyve: – Generelt er drapsstatistikken der en får minst mørketall. Men det er en del som er borte, som vi ikke vet noe om. En andel av de sakene kan være drap, sier Bjørnebekk.

Hun viser til at hverken Dung Tran Larsen eller Belur Sardar er funnet. Begge sakene har blitt etterforsket som mulige drap i flere år.

– En viss andel døde personer som ikke blir obdusert, kan også være drept, uten at man finner det ut, sier forskeren.

De relativt få drapene i Norge gjør det vanskelig å forske på årsaker og utviklingstrekk, og det fins minimalt med norsk drapsforskning. To forskere har startet prosjekter på partnerdrap i

Norge siden VG i en artikkelserie i 2007 gikk gjennom sakene til 72 kvinner som var drept av sine menn. Innledende prosesser har tatt lang tid, og fortsatt er ingen av prosjektene kommet skikkelig i gang.

– Det blir lenge til jeg kan presentere forskningen min. Jeg håper å kunne begynne datainnsamling i år, sier kriminolog Vibeke Ottesen.

Hun jobber med et forskningsprosjekt om barne- og familiedrap, men da hun søkte Regional etisk komité (REK) om tillatelse til å gå gjennom dommer og rettspsykiatriske vurderinger i partnerdrapsaker etter samme mal, fikk hun nei. Hun fikk også nei etter å ha klaget til den nasjonale komiteen (NEM). Ottesen har nå endret prosjektet, og skal ikke lenger lese rettspsykiatriske vurderinger. Forskeren venter nå på klarsignal fra personvernombudet ved Ullevål universitetssykehus for å sette i gang.

Vil forebygge

– REK og NEM var skeptiske til om min forskning kunne bidra til forebygging, men jeg kan ikke tro noe annet. Det har ikke vært forsket nok på drap i Norge. Det er overraskende, men det er få drap, og da er det vanskelig å finne risikofaktorer, sier Ottesen.

Leder Hanne Kristin Rohde ved Oslo-politiets volds- og sedelighetsseksjon håndterer vanligvis mellom åtte og 10 drap i året. Hun sier politiet ofte tenker gjennom hvordan drap og alvorlige voldsepisoder kunne vært forebygget.

– Generelt kan det være vanskelig å forebygge drap, og det er ikke en oppgave for politiet alene. Vår jobb er å se hvordan vi kan ta del i et felles samfunnsansvar for å fange opp personer. Det viktigste er en god infoflyt innenfor de rammer taushetsplikten legger, og at vi føler et felles ansvar, mener hun.

E-post:
ingrid.hvidsten@vg.no